

Stephen King: A koldus és a gyémánt

Uriel arkangyal egyszer borús arccal járult az Úr elé.

- Hát téged mi bánt? - kérdezte az Úr.

- Valami nagyon elszomorított láttam felelte Uriel, s a két lábfeje közé mutatott. - Ott lent.

- A földön? - mosolyodott el az Úr - Ó! Ott szomorúságban nincs hiány! No lássuk.

Lehajoltak mind a ketten. Mélyen alattuk toprongyos alakot láttak, amint lassan baktatott egy Csandrapur környéki dűlőúton. Nagyon sovány volt, karját és lábát fekélyek borították. A kutyák gyakran utánaeredtek, ugatták, ő azonban egyszer sem fordult meg, hogy szétcsapjon köztük a botjával, még akkor sem, amikor belekaptak a sarkába; csak ment, vánszorgott tovább, jobb lábával óvatosan lépegetve. Egy alkalommal egy sereg szép, jól táplált gyerek rajzott ki, arcán gonosz mosollyal, egy nagy házból, a kövekkel dobálta a rongyos embert, amikor feléjük nyújtotta koldustálcáját.

- Eredj innen, te csútság! - kiáltotta az egyik. - Eredj ki a mezőre, és halj meg!

Ezt hallván Uriel arkangyal könnyekre fakadt.

- Ej, ej mondta az Úr, és megveregette a vállát. Azt hittem, keményebb fából vagy faragva.

- Igen, semmi kétség - felelte Uriel a szemét törölgetve. - De ez az ember mintha megtestesítené mindazt, ami megkeseríti a föld fiainak és leányainak az életét.

- Persze hogy megtestesíti mondta az Úr. Ez ugyanis Ramu, akinek ez a feladata. Ha majd meghal, más kapja meg. Megtisztelő feladat.

- Lehetséges - hagyta rá Uriel, s összeborzadva eltakarta szemét - de nem bírom nézni, amint ellátja. Nyomorúsága sötéttséggel tölti el a szívemet.

- A sötéttségnek itt nincs helye - mondta az Úr -, úgyhogy kénytelen vagyok tenni valamit az ellen, ami okozza. Nézz ide, jó arkangyalom.

Uriel odanézett, s hatalmas gyémántot látott az Úr kezében, akkorát, mint egy pávatojás.

- Ha egy ilyen nagyságú és minőségű gyémánthoz jut, Ramunak élete végéig lesz mit ennie, sőt nemcsak neki, hanem leszármazottainak is, hetedíziglen - jelentette ki az Úr. - Ez tudniillik a legkülönb a földön. Nos... nézzük csak... - Térdre ereszkedett, előredőlt, két áttetsző felhő közé tartotta a gyémántot, és elengedte. Aztán Uriellel együtt figyelték, hogyan zuhan lefelé, majd csapódik le annak az útnak a közepére, amelyen Ramu haladt.

A gyémánt olyan nagy és olyan súlyos volt, hogy Ramu feltétlenül meghallotta volna a puffanást, amellyel földet ért, az utóbbi néhány évben azonban sokat romlott a hallása, akárcsak a tüdeje, a háta és a veséje. Egyedül a szeme maradt ugyanolyan éles, mint volt huszonegy éves korában.

Ahogy erőlködve kaptatott felfelé egy emelkedőn, nem is sejtve, hogy valamivel távolabb óriási gyémánt fekszik csillogva-ragyogva a párás napsütésben, Ramu nagyot sóhajtott... aztán megállt, s rátámaszkodott a botjára, mert a sóhajt köhögőrohám követte. Mindkét kezével markolta a botját, próbálva átvészelni a köhögőrohámot, s épp amikor már csillapodni kezdett, a bot mely öreg és száraz volt, s majdnem olyan elnyűtt, mint maga Ramu egy reccsenéssel eltört, s Ramu a porban találta magát.

Csak feküdt, nézett fel az égre, s azon tűnődött, miért ilyen kegyetlen az Isten. „Akiket a legjobban szerettem, azok mind meghaltak - gondolta -, de akiket gyűlölök, azok bezzeg nem. Olyan öreg és rút lettem, hogy a kutyák megugatnak és a gyerekek meghajigálnak. Az elmúlt három hónapban csak maradékokat ettem, és meg van tíz éve, de talán több is, hogy annak rendje-módja szerint ebédelhettem vagy vacsorálhattam a családommal és a barátaimmal. Folyvást vándorlok, rovom az utakat, otthonom nincs; ma éjszaka egy fa alatt vagy egy sövény tövében fogok aludni, nem lesz fölöttem tető, ami felfogja az esőt. Tele vagyok fekélyekkel, a hátam sajog, és ha vízhez érek, vért látok ott, ahol nem kéne lennie. A szívem éppoly üres, akár a koldustálcám.”

Ramu nagy nehezen feltápáskodott, nem is gyanítva, hogy még mindig éles szeme előtt alig húsz méter és egy napégette bucka rejti el a világ legnagyobb gyémántját, s felnézett a párás kék égre.

- Uram, szerencsétlen vagyok - mondta. - Nem gyűlöllek, de attól tartok, nem vagy a barátom, se senki más emberfiáé.

Miután ezt kimondta, kissé megkönnyebbült, s felszedve eltört botja hosszabbik darabját, tovább botorkált. Ment, mendegélt, s egyre inkább elmarasztalta magát önsajnálataért és zúgolódásáért. „Mert hisz azért van egy-két dolog, amiért hálás is lehetnék - elmélkedett. - Először is az idő gyönyörű, aztán meg bár sok tekintetben kétségkívül hanyatlottam, látni még ma is jól látok. Ha meggondolom, milyen szörnyű volna, ha vak volnék...”

Hogy ezt bebizonyítsa magának, Ramu szorosan behunyta a szemét, és botjával tapogatva, vak ember módjára csoszogott tovább. A sötétség borzalmas volt, fojtogató és megtévesztő. Hamarosan fogalma sem volt már, hogy ugyanabban az irányban halad-e, mint eddig, vagy az út egyik széle felé tart, és egykettőre beleeshet az árokba. A gondolat, hogy mi történik akkor öreg, törekeny csontjaival, megrémítette, de konokul csukva tartotta a szemét, és folytatta útját.

„Ez majd kigyógyít a háládatlanságból, vén szamar - mondta magának. - A nap hátralévő részében sokszor eszedbe fog jutni, hogy ha koldus vagy is, legalább nem vagy vak koldus, és boldog leszel!”

Ramu nem pottyant bele egyik árokba se, de miután túljutott a kaptatón, és elindult lefelé a másik oldalon, valóban jobb felé tartott, s így történt, hogy elkerülte a hatalmas gyémántot, amely ott fénylett a porban; bal lába öt centire sem volt tőle. Vagy tíz méterrel odébb Ramu kinyitotta a szemét. Ragyogó nyári napfény árasztotta el, és mintha a lelkét is előntötte volna. Vidáman szemlélte a poros kék eget, a poros sárga mezőket, az út vertezüst szalagját, amelyen handukolt. Nevetve figyelte, hogyan repül egy madár az egyik fáról a másikra, és bár nem fordult arra, nem látta a közelében fekvő hatalmas gyémántot, elfeledkezett a fekélyeiről és a sajgó hátáról.

- Köszönöm, Istenem, hogy látok! - kiáltotta. - Köszönöm, Istenem, hogy legalább ezt meghagytad! Talán látok majd valami becseset az úton egy régi palackot, amiért pénz kaphatnék a bazárban, vagy éppen egy pénzdarabot, de ha nem, a szememet akkor is legeltethetem, az akkor is jóllakik. Köszönöm, Istenem, hogy látok! Köszönöm, Istenem, hogy vagy!

Azzal nagy elégedetten útnak eredt megint, a gyémánt pedig ottmaradt. Az Úr ekkor lenyúlt érte, és visszatette annak az afrikai hegynek a méhébe, ahonnan származott. Aztán, mintha csak utólag támadna ez a gondolata (ha ugyan feltételezhető róla az efféle utólagos gondolat), letört egy vasfaágat az afrikai bozótosban, és ledobta a csandrapuri útra, mint az imént a gyémántot.

- A különbség az - mondta Urielnek -, hogy az ágat Ramu barátunk meg fogja találni, s hátralevő napjaiban ez lesz a botja.

Uriel bizonytalanul nézett az Urra (már amennyire bárki legyen az akár arkangyal ráemelheti tekintetét erre a tündöklő arcra).

- Megleckéztettél, Uram?

- Nem is tudom - felelte az Úr szelíden. - Ezt tettem volna?